

Základná škola s materskou školou, Letná 14, Nižná Slaná

**Národný štandard finančnej gramotnosti
v podmienkach
Základnej školy,
Letná 14, Nižná Slaná**

August 2016

Spracovala : Mgr. Janka Nemčková, riaditeľka školy

Problematika financií je veľmi široká, preto program finančnej gramotnosti na našej základnej škole vychádza z Národného štandardu finančnej gramotnosti MŠ SR a MF SR. Témy sú štrukturované tak, aby im žiaci porozumeli a aby rozšírili a umocnili ich schopnosti. Naučíme sa riešiť úlohy a problémy, s ktorými sa môžeme stretnúť v praxi. Vzdelávanie sa realizuje prostredníctvom zážitkových metód, praktických cvičení, projektov či kurzu s využitím IK. Primárnou cieľovou skupinou projektu sú žiaci 1. až 9. ročníka, sekundárnou cieľovou skupinou sú učitelia a terciárnou cieľovou skupinou sú rodičia, širšia rodina a známi, s ktorými žiaci diskutujú o svojich školských zadaniach a domácich úlohách. Tento zážitkový program je rozdelený do dvoch projektov a súčasne je súčasťou jednotlivých vyučovacích predmetov. Žiaci absolvovaním programu získajú prehľad z oblasti finančnej gramotnosti.

ISCED 1

1.ročník

1. Človek vo sfére peňazí

- **Matematika:** Pomenovať základné ľudské hodnoty. (*slovné úlohy*)
- **Prvouka:** Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny. Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti. Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s osobnými vecami, hospodárneho správania sa v domácnosti. Osvojiť si potrebu hospodárneho zaobchádzania s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej.

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

- **Výlety, exkurzie:** Opísať, ktoré druhy osobných informácií by nemali byť odhalené tretím osobám. Opísať možné dôsledky takéhoto odhalenia.
- **Prvouka:** Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti.

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

- **Prvouka:** Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny. Opísať príklady základných životných potrieb. Opísať svoju predstavu, čo sú to osobné príjmy človeka.
- **Matematika:** Vysvetliť na jednoduchom príklade vzťah človeka a rodiny k peniazom.

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

- **Prvouka:** Vysvetliť svoju predstavu o tom, čo je majetok.
- **Etická výchova/Náboženská výchova:** Opísať, ktoré charitatívne organizácie žiak vo svojom okolí pozná.
- **Slovenský jazyk a literatúra:** Opísať, čo je povolanie a zamestnanie.

5. Úver a dlh

- **Triednická hodina:** Opísať situácie, kedy si človek peniaze/predmety nakupuje a kedy si ich požičiava. Popísať dôsledky oboch možností. Opísať, aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý si požičia obľúbenú osobnú vec iného človeka. Porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

6. Sporenie a investovanie

- **Matematika:** Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť.
- **Prírodoveda, slovenský jazyk a literatúra:** Vedieť uviesť na príkladoch význam starých rodičov v rodine. Pochopiť význam ich dôstojného postavenia, vyjadreného zdravím a sociálnou istotou.
- **Exkurzia, výlety:** Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť a na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

2. ROČNÍK

1. Človek vo sfére peňazí

Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Kompetencia:

- a) Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.
- b) Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.
- c) Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.
- d) Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávaná, že žiak je schopný:

- a) Pomenovať základné ľudské hodnoty. Pomenovať základné ľudské potreby.
- b) Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny. Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.
- c) Opísať príklady bohatstva a chudoby.
- d) Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s osobnými vecami, hospodárneho správania sa v domácnosti. Osvojiť si potrebu hospodárneho zaobchádzania s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej.

Využitie v predmete: Prírodoveda, Matematika, Vlastiveda, Slovenský jazyk a literatúra

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.

Kompetencia:

- a) Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
- b) Kontrolovať osobné informácie.
- c) Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.
- d) Vedieť stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.
- e) Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Očakávaná, že žiak je schopný:

- a) Uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov. Uviesť príklady, ako byť finančne zodpovedným mladým človekom.
- b) Opísať, ktoré druhy osobných informácií by nemali byť odhalené tretím osobám. Opísať možné dôsledky takéhoto odhalenia.
- c) Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele. Vymedziť jednotlivé kroky pomocou zhodnotenia alternatív. Používať rozhodovanie pri krátkodobých cieľoch.
- d) Vysvetliť podmienky na vrátenie výrobkov v miestnych obchodoch.

Využitie v predmete: Vlastiveda, Matematika, Informatická výchova

3. ROČNÍK

1. Človek vo sfére peňazí

Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia:

- Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia (zodpovednosť za existenciu, práca, povinnosť, samostatnosť).
- Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia
- Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že absolvent je schopný:

- Pomenovať základné ľudské hodnoty - život, zdravie, rodina,... Pomenovať základné ľudské potreby - jedlo, šatstvo, veci osobnej potreby, hračky, teplo, peniaze, ...
- Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny. Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.
- Opísať príklady bohatstva a chudoby.
- Vedieť stručne popísať ekonomickú sféru človeka a rodiny.

Využitie v predmete: SJL (čítanie), Prírodoveda, Vlastiveda, Triednická hodina

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.

Čiastková kompetencia:

- Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia (význam peňazí, priority tovarov).
- Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov. Kontrolovať osobné informácie (kľúč od domu, cenné veci v dome...).
- Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov (poznať priority pri mýňaní peňazí, kupovať len to, na čo mám peniaze).

Očakávania, že žiak je schopný:

- Uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov. Uviesť príklady, ako byť finančne zodpovedným mladým človekom.
- Uviesť príklady, prečo sa oplatí jednotlivcovi byť dobre finančne informovaný. Opísať zdroje finančných informácií.

Využitie v predmete: SJL (čítanie), Prírodoveda, Vlastiveda, Triednická hodina

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny.

Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Čiastková kompetencia:

- Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby (doplňať si vzdelanie počas života, prispôsobovanie sa rodiny dobe, v ktorej žijeme).
- Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických) potrieb jednotlivca a rodiny (škola - vzdelanie - práca - peniaze - životné potreby).

Očakávania, že žiak je schopný:

- Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
- Opísať príklady základných životných potrieb.
- Opísať, čo je povolanie a zamestnanie.
- Opísať svoju predstavu, čo sú to osobné príjmy človeka.

Využitie v predmete: SJL (čítanie), Prírodoveda, Vlastiveda, Triednická hodina

4. ROČNÍK

Matematika: Uviesť príklady míňania peňazí u detí predchádzajúcich generácií. Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť.

Prírodoveda: Pomenovať základné ľudské hodnoty. Pomenovať základné ľudské potreby. Opísať, ktoré druhy osobných informácií by nemali byť odhalené tretím osobám. Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti.

Vlastiveda: Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny. Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti. Opísať, čo je povolanie a zamestnanie.

Slovenský jazyk a literatúra: Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom - *slohová zložka*. Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele. Analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia .

1. Človek vo sfére peňazí

Vysvetliť žiakom pojem zodpovednosti a samostatnosti vo vzťahu k ich vlastnej existencii v dospelosti.

Oboznámiť žiakov s pojmami ľudská hodnota a ľudská potreba na príkladoch zo života v rámci mentálnej úrovne a sociálneho zaradenia žiakov / rodina, zdravie, jedlo, spánok, a pod./.

Vysvetliť žiakom prepojenie medzi prácou a jedným z jej možných ohodnotení - peniazmi / žiak za svoju prácu v škole je ohodnotený známku, výpomoc s domácimi prácami - pochvala od rodičov, vreckové/.

Popísať problematiku bohatstva a chudoby s dôrazom na meniteľnosť daného stavu /chudoba nie je dedičná, je to len ľudské rozhodnutie ostať chudobným/ Deti sú schopné prekonať finančné nedostatky vlastných rodičov. Vychovávať žiakov k váženiu si a uvedomeniu si duchovných a materiálnych hodnôt vo svojom okolí - žiť hospodárne /praktické narábanie s vecami úmyselné neničenie si vecí, .../

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Naučiť žiakov byť zodpovednými za vlastné rozhodnutia v oblasti financií /možný zárobok nesmie byť prekročený neuváženými výdavkami/. Dieťa ide do obchodu a má 1 euro a chce si kúpiť čokoládu, musí si byť vedomé akú finančnú hodnotu má pri sebe a že hodnota čokolády nesmie byť vyššia.

Pri zhodnocovaní vlastných financií používať overené zdroje - médiá, inštitúcie garantované štátom a nepodľahnúť lákavým ponukám finančných podvodníkov - zneužívanie osobných údajov /meno bydlisko, tel. číslo sú ich osobné údaje, ktoré sa nemajú cudzím ľuďom hovoriť/.

Vedieť si vytvoriť hierarchiu najnutnejších a menej potrebných finančných výdavkov / môžem si kúpiť len to na čo mám peniaze/.

Použiť príklady rôznych generácií ohľadom míňania peňazí /mobily, počítače, hry, oblečenie, kino, spoločenské aktivity, šport, .../

Každý človek má nárok reklamovať chybný tovar - ochrana spotrebiteľa /čokoláda po záručnej dobe/

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Vysvetliť žiakom čo je to osobná, rodinná a spoločenská potreba /ja si chcem kúpiť, my si chceme kúpiť, dosiahnuť niečo - uznanie, spoločenské postavenie/.

Príklady na životné potreby /získať vhodné vzdelanie

Matematika

Slovné úlohy:
Sčítanie, odčítanie
Násobenie,
delenie

Matematika

Slovné úlohy
Sčítanie,
odčítanie
Násobenie,
delenie

Matematika

Slovné úlohy
Sčítanie,
odčítanie
Násobenie
delenie

ISCED 2

Slovenský jazyk a literatúra

5. ročník:

- Analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia - *sloh - reklama*
- Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom.

6. ročník:

- Opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov - *opis*.
- Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností - *opisný slohový postup*.
- Uviesť príklady, ako vzdelanie alebo praktické zručnosti môžu ovplyvniť príjem počas života. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí. Identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní - *diskusia, argument, protiargument*.
- Založiť si kartotéku informácií o produktoch v domácnosti, vrátane informácií o zárukách a ďalších finančných dokumentoch, ako sú účtovné doklady a výpisy z bankových účtov. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí - *slohová zložka, literárna výchova*.
- Diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.

7. ročník:

- Uviesť internetové a tlačové zdroje informácií o produktoch a vymenovať silné a slabé stránky každého z nich - *informačný slohový postup*.
- Uviesť príklady, ako vzdelanie alebo praktické zručnosti môžu ovplyvniť príjem počas života. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí. Identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní - *informačný slohový postup*
- Vysvetliť, ako fungujú šeky, debetné a kreditné karty. Diskutovať o výhodách a nevýhodách Uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze.

8. ročník:

- Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady - *literárna výchova*.
- Popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom.
- Uviesť príklady, ako vzdelanie alebo praktické zručnosti môžu ovplyvniť príjem počas života. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí. Identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní - *životopis*.

9. ročník:

- Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady - *literárna výchova*.
- Popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom - *literárna výchova*
Opísať výhody a nevýhody využívania úveru - *literárna výchova*. Popísať hodnotu peňazí.

Literárna exkurzia:

Vymenovať kroky, ktoré môže jednotlivec podniknúť na ochranu svojich osobných údajov. Opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov. Uviesť spôsoby, ktorými zloději môžu získať osobné údaje a informácie. Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť a na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje. Opísať spôsoby ochrany cenných predmetov a majetkových hodnôt. Stručne charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.

Cudzí jazyk

6. ročník:

- Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom.
- Uviesť príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania.
- Vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov. Opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - miňanie, sporenie a spoluúčasť.
- Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny. Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.

7. ročník :

- Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností.
- Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom.
- Opísať rôzne typy miestnych finančných inštitúcií. Vysvetliť, čím sa od seba líšia. Vysvetliť, prečo finančné inštitúcie požičiavajú peniaze. Vymenovať nákupy na úver, ktoré dospeli bežne robia.
- Popísať hodnotu peňazí. Analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia.
- Poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia. Vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.
- Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe. Vysvetliť vzťah medzi spôsobmi miňania peňazí a dosahovaním finančných cieľov. Uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze.

8. ročník:

- Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom.
- Opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov. Uviesť spôsoby, ktorými zloději môžu získať osobné údaje a informácie.
- Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny. Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.
- Vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny.
- Vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov. Opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - miňanie, sporenie a spoluúčasť.
- Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny.

9. ročník:

- Vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny.
- Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanoviť životných priorit a východísk zabezpečenia životných potrieb.
- Uviesť príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania.
- Vymenovať cennosti, ktoré sa bežne nachádzajú v domácnostiach. Opísať, akým spôsobom môžu byť tieto cenné predmety a majetkové hodnoty ohrozené alebo stratené.
- Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností. Uviesť príklady úspešných jednotlivcov na svojej plánovanej profesijnej ceste.

Prírodovedné a výchovné predmety

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia: Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanoviť životných priorit a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia:

- Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.
- Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.
- Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.
- Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.
- Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že žiak je schopný:

- Vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb. Chápať funkciu peňazí ako prostriedku na ich zabezpečenie.

Využitie : Matematika, Biológia, Geografia, Fyzika, Chémia, Triednická hodina

- Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. **Využitie:** Technika, Svet práce, Triednická hodina, Občianska náuka, Etická výchova, Biológia, Geografia, Telesná výchova, Výtvarná výchova

- Vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny.

Využitie: Triednická hodina, Občianska náuka, Geografia

- Uviesť príklady činnosti jednotlivcov a rodín v ekonomickej oblasti.

Využitie: Technika, Svet práce, Občianska náuka, Etická výchova, Triednická hodina, Matematika, Fyzika

- Poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia. Vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.

Využitie: Matematika, Triednická hodina, Technika, Svet práce, Výtvarná výchova

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia: Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.

Čiastková kompetencia:

- Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
- Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.
- Kontrolovať osobné informácie.
- Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.
- Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach. 6. Vedieť stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.

Očakávania, že žiak je schopný:

- Popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom. Uviesť príklady prínosov finančnej zodpovednosti a strát spôsobených finančnou nezodpovednosťou. Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností. Uviesť príklady úspešných jednotlivcov na svojej plánovanej profesijnej ceste

Využitie: Matematika, Fyzika, Biológia, Telesná výchova, Občianska náuka, Výtvarná výchova, Geografia, Chémia

- Analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia. Uviesť internetové a tlačové zdroje informácií o produktoch a vymenovať silné a slabé stránky každého z nich.

Využitie: Výtvarná výchova, Technika, Svet práce, Občianska náuka, Etická výchova, Triednická hodina, Chémia, Informatika

- Vymenovať kroky, ktoré môže jednotlivec podniknúť na ochranu svojich osobných údajov. Opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov. Uviesť spôsoby, ktorými zloději môžu získať osobné údaje a informácie.

Využitie: Občianska náuka, Etická výchova, Informatika

- Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority. Stanoviť si merateľné krátkodobé a strednodobé finančné ciele. Použiť finančnú alebo internetovú kalkulačku na stanovenie nákladov na dosiahnutie strednodobého cieľa. Zhodnotiť výsledky finančného rozhodnutia. Používať zodpovedné rozhodovanie pri strednodobých cieľoch.

Využitie: Informatika, Občianska náuka, Fyzika, Technika, svet práce, Výtvarná výchova

- Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom. Identifikovať rozdiely medzi hodnotami a postojmi k peniazom u rovesníkov.

Využitie: Triednická hodina, Biológia, Občianska náuka, Etická výchova

- Vyhľadať si príslušný orgán na ochranu spotrebiteľov v mieste pobytu. Uviesť príklady klamlivých alebo zavádzajúcich obchodných praktík, ktoré zakazuje zákon o ochrane spotrebiteľa. Vysvetliť kroky pri riešení reklamácie podanej zákazníkom.

Využitie : Matematika, Občianska náuka, Etická výchova, Triednická hodina

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia: Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Čiastková kompetencia:

- Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

- Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických) potrieb jednotlivca a rodiny.
- Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.
- Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.
- Opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy
- Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti a inšpirovanie sa úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

Očakávania, že žiak je schopný:

- Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny.

Využitie: Matematika, Geografia, Občianska náuka, Triednická hodina

- Vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny.

Využitie: Matematika, Občianska náuka, Etická výchova, Triednická hodina

- Uviesť príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania.

Využitie: Občianska náuka, Etická výchova, Triednická hodina

- Vysvetliť pojem mzda. Uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (dar, provízia a zisk).

Využitie: Občianska náuka, Etická výchova, Triednická hodina, Technika

- Vedieť popísať spôsob zabezpečenia peňazí vo vlastnej rodine a porovnať ho so zabezpečením v inej rodine.

Využitie: Občianska náuka, Etická výchova, Triednická hodina

- Definovať daň a vysvetliť rozdiel medzi daňou z pridanej hodnoty a daňou z príjmu. Uviesť príklad spôsobov, akými štát využíva príjmy z daní.

Využitie: Občianska náuka, Triednická hodina, Matematika, Technika

- Opísať úspešnosť v ekonomickej oblasti. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí. Uviesť príklad finančne úspešného človeka vo svojom okolí.

Využitie: Občianska náuka, Etická výchova, Triednická hodina, Matematika, Technika,

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia: Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Čiastková kompetencia:

- Vypracovať osobný finančný plán.
- Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov. 3. Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.
- Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe. 5. Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.
- Uvedomiť si účel a dôležitosť závetu.

Očakávania, že žiak je schopný:

- Vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov. Opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - miano, sporenie a spoluúčasť. Diskutovať o prvkoch osobného rozpočtu, (príjmy, výdavky a úspory). Vypočítať percentá pripadajúce na hlavné kategórie výdavkov v rámci mesačného rodinného rozpočtu

Využitie: Matematika, Technika, Občianska náuka

- Založiť si kartotéku informácií o produktoch v domácnosti, vrátane informácií o zárukách a ďalších finančných dokumentoch, ako sú účtovné doklady a výpisy z bankových účtov.

Využitie: Občianska náuka, Etická výchova, Informatika, Technika

- Opísať rôzne typy miestnych finančných inštitúcií. Vysvetliť, čím sa od seba líšia. Vysvetliť, ako fungujú šeky, debetné a kreditné karty. Diskutovať o výhodách a nevýhodách jednotlivých platobných metód.

Využitie: Matematika, Informatika, Technika, Občianska náuka

- Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe. Vysvetliť vzťah medzi spôsobmi míňania peňazí a dosahovaním finančných cieľov. **Využitie:** Matematika, Fyzika, Informatika, Technika, Výtvarná výchova
- Stanoviť, či je prispievanie formou darčovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom.

Využitie: Triednická hodina, Občianska náuka, Etická výchova

- Zistiť vek, v ktorom môže jednotlivec spísať platný závet v danom štáte pobytu. Opísať hlavné prvky jednoduchého závetu a zistiť obvyklé náklady v prípade, že si závet dá vypracovať.

Využitie: Občianska náuka, Etická výchova

5. Úver a dlh

Celková kompetencia: Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Čiastková kompetencia:

- Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.
- Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať oprávnenia žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.
- Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť
- Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov.

Očakávania, že žiak je schopný:

- Vysvetliť, prečo finančné inštitúcie požičiavajú peniaze. Vymenovať nákupy na úver, ktoré dospelí bežne robia. Opísať výhody a nevýhody využívania úveru. Vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky. Vysvetliť, ako sa líšia debetné karty od kreditných kariet.

Využitie: Matematika, Občianska náuka, Informatika, Technika

- Vysvetliť hodnotu informácií o úverovej histórii pre žiadateľov a poskytovateľov úveru. Vysvetliť, prečo je dôležité vybudovať si pozitívnu úverovú históriu. Opísať informácie nachádzajúce sa v správe o úverovej histórii a ako dlho sa tieto uchovávajú. Uviesť príklady dovoleného použitia správ o úverovej histórii na účely iné než je poskytnutie úveru.

Využitie: Matematika, Občianska náuka, Etická výchova Informatika

- Vysvetliť, ako sa vyhnúť problémom pri požičiavania si peňazí alebo predmetov vo vzťahu k ich hodnote. Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov.

Využitie: Matematika, Etická výchova, Občianska náuka, Informatika

- Uviesť príklady ochranných prvkov, vychádzajúcich zo zákonov o spotrebiteľských úveroch.

Využitie: Občianska náuka, Matematika

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia: Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

- **Čiastková kompetencia:** Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.
- Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov
- Zhodnotiť investičné alternatívy.
- Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.
- Vysvetliť vplyv daní na návratnosť investícií.

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia: Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Čiastková kompetencia:

- Pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík
- Zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.
- Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.

Téma	Kompetencie	Čiastkové kompetencie	Vyučovacie predmety
1. Človek vo sfére peňazí	Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb	1.Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia. 2.Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia. 3.Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby. 4.Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti. 5.Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.	Triednická hodina, Matematika, Slovenský jazyk a literatúra, Prírodovedné a výchovné predmety
2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí	Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách	1.Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. 2.Nájsť a vyhodnotiť informácie z rozmanitých zdrojov. 3.Kontrolovať osobné informácie. 4.Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov. 5.Vypracovať komunikačné stratégie 6.Vedieť stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.	
3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca	Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.	1.Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby. 2.Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických potrieb) jednotlivca a rodiny.	
4.Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.	1.Vypracovať osobný finančný plán. 2.Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.	

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ

PROJEKT č. 1

CIELE PROJEKTU

- a. Rozvoj finančnej gramotnosti (žiak je schopný plánovať a vytvoriť rozpočet, získava zručnosti, vďaka ktorým vie, ako môže využiť svoje zdroje, je schopný efektívne spolupracovať v tíme)
- b. Rozvoj životných zručností - spolupráca, vytrvalosť, zodpovednosť, práca s informáciami, komunikácia (žiak pozná a využíva výhody spolupráce, uvedomuje si svoju mieru zodpovednosti pri plnení spoločne vytýčených cieľov, vie vhodne komunikovať s rovesníkmi i dospelými, vie veku primerane triediť informácie a správne ich použiť)

AKTIVITY PROJEKTU

1. Čiastkové aktivity sa budú realizovať v rámci vzdelávania takmer vo všetkých vyučovacích predmetoch.
2. Dobročinná vianočná burza

REALIZÁCIA

1. Čiastkové aktivity -

- a) Na vyučovacích hodinách výtvarnej výchovy, výchovy umením, pracovného vyučovania, techniky a svetu práce žiaci v tímoch vytvoria názov a logo pre svoj stánok (predajný, ponukový, propagačný), návrhy plagátov.
- b) Na hodinách informatickej výchovy vytvoria informačné letáčky a pozvánky pre rodičov, starých rodičov, družobné školy a pre ostatných žiakov školy,
- c) Na hodinách slovenského jazyka a literatúry sa zamerajú na obsahovú stránku jednotlivých plagátov, letáčikov, pozvánok, receptov, správne používanie skratiek, opis postupu práce.
- d) Na triednických hodinách žiaci navrhnu jednotlivé body programu na burzu a zrealizuje sa aj nácvik.
- e) Každá trieda si vytvorí vlastný rozpočet na prípravu zvoleného stánku – cukráreň, bufet, hračkárstvo, darčeky, kníhkupectvo, zmiešaný tovar a pod., ktoré potom spoločne s rodičmi doma pripravia. Predchádzať tomu bude dôkladné poznanie tovaru a následná návšteva niekoľkých druhov obchodov napr. s potravinami, s hračkami, darčkami a iné kde žiaci získajú predstavu o cene jednotlivých druhov tovaru.

2. **Dobročinná vianočná burza** – v decembri pri príležitosti vianočných osláv budú deti svoje výrobky predávať. Spôsob naloženia s výtťažkom z tohto predaja budeme konzultovať spoločne s deťmi a rozhodneme o najlepšom návrhu (pomoc vlastnej škole, dar deťom z nízkopříjmových rodín a v hmotnej núdzi)

ČASOVÝ HARMONOGRAM PROJEKTU

Október - oboznámenie sa s projektom a jeho cieľmi, návrhy a určenie názvu pre triedny stánok, rozdelenie žiakov do tímov

November – zhromažďovanie a výber tovaru a výrobkov, návšteva predajní a porovnávanie cien, plánovanie rozpočtu, príprava propagačného materiálu, výber jednotlivých bodov a nácvik programu Vianočnú akadémiu

December – vytvorenie rozpočtu, príprava tovaru a výrobkov, nákup materiálu, organizácia predaja, propagačné aktivity, burza

PROJEKT č. 2

Kurz pre žiakov 1. - 4. ročníka

Termín: október 2016

Rozsah: 4 vyučovacie hodiny

Téma: Tvorivé dielne

Podtémy:

- a) Čo vieš o histórii platidiel
- b) Financie v súčasnosti
- c) Tvorivá dielňa : darčeky do Klubu dôchodcov z príležitosti mesiaca úcty k starším
- d) Financie a zdravý životný štýl

Príprava: a) **materiálu** - na vyučovacích hodinách – matematiky, slovenského jazyka, vlastivedy, výtvarnej výchovy a pracovnom vyučovaní

Realizácia: 1.) žiaci sú rozdelení do skupín podľa podtém

Literatúra: <http://www.matematicapointa.sk/zbierka.pdf> - Matematika pre život

PROJEKT č. 3

Kurz pre žiakov 5. - 9. ročníka

Termín: marec 2017

Rozsah: 5 vyučovacích hodín

Téma: NÁKUPNO – ZÁBAVNÉ CENTRUM

Podtémy:

- a) Nakupujúci
- b) Predávajúci
- c) Tvorivá dielňa : vyrob si mincu
- d) Financie a zdravý životný štýl
- e) Kino
- f) Občerstvenie

Príprava: a) **materiálu** - na vyučovacích hodinách – matematiky, slovenského jazyka, vlastivedy, výtvarnej výchovy a pracovnom vyučovaní

Realizácia: 1.) žiaci sú rozdelení do skupín podľa podtém

Literatúra: <http://www.matematicapointa.sk/zbierka.pdf> - Matematika pre život

